

Ім'я користувача:
Інститут філології та масових комунікацій

ID перевірки:
1015085197

Дата перевірки:
15.05.2023 12:58:22 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
01.06.2023 10:45:28 EEST

ID користувача:
100011275

Назва документа: Василів Андрій

Кількість сторінок: 35 Кількість слів: 7248 Кількість символів: 57945 Розмір файлу: 63.90 KB ID файлу: 1014770085

35.8% Схожість

Найбільша схожість: 18.1% з Інтернет-джерелом (<https://infotour.in.ua/maksimjuk2.htm>)

35.2% Джерела з Інтернету

433

Сторінка 37

1.39% Джерела з Бібліотеки

18

Сторінка 39

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

3

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Інститут філології та масових комунікацій

Кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій

Допущено
до захисту

Зав. кафедрою

О.А. Степанова

«__» _____ 2023 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему

«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ ТУРИЗМУ»

за напрямом підготовки 242 «Туризм»

та освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр»

Підготував:

студент 4 курсу групи ТУ-19-1

Василів Андрій

Науковий керівник:

Панченко С.А.

Київ 2023 р.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ ТУРИЗМУ

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ТУРИЗМУ

1.1 Туризм як галузь економіки

1.2 Еволюція туризму та його різновиди

1.3 Досвід розвитку туризму в країнах з перехідною економікою

ВИСНОВКИ ДО I РОЗДІЛУ

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДОСВІДУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

2.1 Державна політика в сфері туризму в країнах Європейського Союзу: загальний огляд

2.2 Аналіз досвіду реалізації державної політики в сфері туризму в провідних країнах ЄС на прикладі Німеччини

ВИСНОВКИ ДО II РОЗДІЛУ

РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ

3.1 Загальний огляд розвитку туризму в Україні: виклики та перспективи для розвитку

3.2 Аналіз державної політики в сфері туризму на рівні центрального уряду в Україні: підходи, стратегії та реалізація

ВИСНОВКИ ДО III РОЗДІЛУ

ВИСНОВКИ

Список використаних джерел

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДОСВІДУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

2.1 Державна політика в сфері туризму в країнах Європейського Союзу: загальний огляд

Трансформація політичної карти світу останньому десятилітті XX в. стала новим стимулом у розвитку міжнародного туризму. Правове оформлення суверенних держав у регіоні Центральної та Східної Європи (ЦСЄ), на пострадянському просторі, перехід їх до ринкової моделі господарювання справили позитивний вплив на збільшення туристичних потоків із цих країн. Крах «залізної завіси», інтеграційна політика Європейського союзу, демократизація внутрішньополітичного життя в країнах ЦСЄ стали найважливішими політичними передумовами розвитку не тільки туризму в межах регіону, а й міжнародного туризму в цілому.

Регіон ЦСЄ після геополітичних змін на початку 1990-х років, налічує 19 країн, що займають близько 64% території європейського континенту, де мешкає майже 38% його населення. У світовій геоekonomічній системі регіон ЦСЄ концентрує 5,75% населення, але його питома вага у світовому ВВП не перевищує 4,15%.

Нині міжнародний туризм у Євросоюзі перебуває на стадії глибоких структурних змін, спричинених розвитком комунікаційних технологій та потребують активних наукових досліджень усіх країн ЄС. Держави Центральної та Східної Європи стоять, по-перше, перед вибором експортної спеціалізації, по-друге, перед необхідністю реорганізації малорентабельних традиційних галузей виробництва, орієнтації нові види експортної продукції, зокрема й у сфері послуг. Більшість вітчизняних дослідників, які займаються проблемами міжнародного туризму (О. А. Мечковська, І. І. Пирожник, Д. Г. Решетніков [4]), відзначають високу рентабельність прийому іноземних туристів та вказують на

великі економічні та соціальні вигоди при орієнтації господарства на міжнародну туристичну спеціалізацію. Метою цієї статті є розкриття механізму реалізації туристичної політики Євросоюзу за умов його розширеного формату.

Ринкові реформи у країнах ЦСЄ призвели до динамічного розвитку туристського сектора, який став істотно впливати на економіку країн регіону. Середньорічні темпи зростання валютних надходжень від міжнародного туризму у регіоні у період 1991—2005 гг. — найвищі у світі та становлять 146,1 %. У абсолютному вираженні доходи від міжнародного туризму у регіоні збільшилися цей період у 2,5 разу. Істотну роль став грати туризм й у експорті товарів та послуг: 2003 р. частка доходів у сукупному експорті регіону становила 16,7 % (1993 р. — 7,3 %). Водночас характером і ступенем впливу туристських доходів і витрат на національну економіку різних країн спостерігаються значні диспропорції, зумовлені ефективністю ринкових перетворень.

Вступ багатьох країн регіону до ЄС дозволив залучити іноземні інвестиції у сектор гостинності. Було вдосконалено інформаційні технології, розширилася можливість користування міжнародною системою резервації готельних номерів, що дозволило країнам ЦСЄ якнайшвидше інтегруватися в європейський ринок турпослуг.

Розвиток основних видів туризму в країнах ЦСЄ на сучасному етапі здійснюється відповідно до загальних тенденцій попиту на світовому туристичному ринку:

- більш короткі періоди відпочинку та розподіл часу на більш короткі періоди;
- чутливість попиту ціновому фактору;
- вплив ефекту споживчих очікувань (турист відкладає поїздку в очікуванні вигідніших умов її здійснення);

- зростання попиту на тури, організовані на індивідуальне замовлення;
- прагнення активного туризму.

Туризм є галуззю, що швидко оновлюється, сприйнятливою до інновацій. Країни ЦСЄ на етапі переймають досвід держав — старих членів ЄС у сфері просування окремих видів туризму (природоорієнтований, культурний туризм та інші види). Удосконалення якості продукту та інновації є найважливішими факторами, що допомагають запобігти занепаду туристичних напрямків.

Пляжно-курортний туризм як пріоритетний вид туризму в Болгарії, Румунії, Польщі та країнах Прибалтики почав успішніше конкурувати із курортами середземноморських країн. Спад числа туристських прибуття в цей регіон в останні кілька років свідчить про зростання конкуренції з морськими курортами Середземномор'я країн ЦСЄ.

Лікувальний туризм на бальнеологічних курортах у країнах ЦСЄ має давні традиції. Але за структурою відвідуваності курортів країни помітно різняться. Більшість відпочиваючих Польщі, Чехії та Словаччини – внутрішні туристи. Разом з тим ці країни значно покращили туристичну інфраструктуру, що сприяло залученню більшої кількості іноземних гостей. Передумовою зростання популярності цього виду туризму є й збільшення частки осіб старшого віку у структурі населення Європи.

Частка сільського туризму щорічно зростає швидшими темпами, ніж туризму загалом. Широке визначення сільського туризму, який окрім агротуризму включав би пригодницький, спортивний та оздоровчий туризм, пізнавальні подорожі і т. д. має важливе значення для внутрішніх ринків нових країн, що приєдналися до Європейського союзу.

Структурні фонди Європейського Союзу є найбільшим джерелом інвестування у туризм найменш розвинених європейських регіонів, до яких належить група

країн ЦСЄ. За допомогою їх створення реалізується політика Євросоюзу у сфері економічного та соціального зближення країн європейського регіону. Приплив інвестицій у туристичну сферу сприяє зростанню туристичної активності у нових країнах — членах ЄС і дозволяє їм отримувати більші доходи від туристичної діяльності.

У період 2000-2006 років. Європейська комісія виділила 3,5% структурних фондів в розвитку туризму. Нові країни-члени ЄС, які отримали право розпоряджатися частиною цих фондів, використовували їх для покращення інфраструктури, підтримки підприємницької діяльності в галузі туризму, розвитку нових технологій, системи підготовки кадрів та просування туристичного продукту. У період з 2007 до 2013 р. Європейський Союз планує продовжити виділення коштів відповідних структурних фондів на розвиток сталого туризму.

Організовані Європейською комісією структурні фонди діють у трьох основних напрямках:

- забезпечення регіонального економічного та соціального розвитку у Європейському союзі;
- реалізації програм та заходів у різних сферах (довкілля, підготовка кадрів, дослідження ринку, підтримка об'єктів культурної спадщини);
- фінансової підтримки через систему позик у Європейського інвестиційного банку

Європейський регіональний фонд розвитку фінансує зміцнення інфраструктури, вкладає інвестиції у створення нових робочих місць, реалізацію проектів розвитку окремих територій, надає фінансову допомогу малим підприємствам. Його діяльність охоплює багато сфер: транспорт, комунікаційні технології, дослідження та інновації, соціальну інфраструктуру, професійну підготовку, структурне перепрофілювання економіки міст та сільської місцевості та ін.

У реалізації політики зайнятості населення у туристській сфері важливу роль відіграє Європейський соціальний фонд. Він фінансує проекти, спрямовані на зростання кваліфікації та перепідготовку кадрів з метою зростання продуктивності праці. В рамках діяльності цього фонду здійснюється також стимулювання діяльності малих туристичних підприємств у країнах Європейського Союзу. Ці дії сприятливо позначаються підвищення економічної активності і підвищення рівня зайнятості населення.

Європейський фонд управління сільським господарством фінансує заходи щодо розвитку сільської місцевості та здійснює допомогу населенню, зайнятому у натуральному виробництві, у тому числі сприяє розвитку агро- та екотуризму.

З метою посередництва між організаціями ЄС та установами регіонального (локального) рівня у нових країнах створюються європейські інформаційні центри. Їхньою метою є інформаційна допомога малим та середнім туристським підприємствам у нових країнах Європейського союзу.

До організацій Європейської комісії, що надають активну допомогу у розвитку туризму, належать також INTERREG (Ініціатива з трансєвропейської кооперації у збалансованому розвитку), URBAN (Структура сталого розвитку міст), JEV (Об'єднана європейська підприємницька ініціатива) та низка інших.

У період з 2007 по 2013 р. планується створення низки структурних фондів та введення в дію програм, які фінансово забезпечуватимуть розвиток туристичного бізнесу, послуг та інфраструктури. Однак головним джерелом фінансування проектів, пов'язаних із стійким розвитком туризму у країнах ЦСЄ, стане Європейський фонд регіонального розвитку. Його діяльність буде спрямована на збереження культурної та природної спадщини, покращення інфраструктури, підтримку інноваційної діяльності, підвищення конкурентоспроможності турпродукту, розробку стратегій розвитку транскордонного та міжрегіонального туризму.

Очевидно, що розширення Євросоюзу збільшує асортимент туристичного продукту країн-учасниць, причому не лише щодо кількості туристичних напрямків, а й у контексті збільшення вартості так званого «туристського продукту з доповненням», що забезпечується культурними та природними факторами, а також багатством історичної спадщини країн ЄС. Нові країни ЄС впливають на підвищення конкурентоспроможності європейських туристичних напрямків у порівнянні з пропозиціями американського та азіатського континентів. Зусилля урядів нових країн ЄС спрямовані на розширення пропозиції турпослуг, оскільки цей фактор сприяє загальному розвитку економік країн ЦСЄ. Проте Єврокомісія рекомендує новим країнам скористатися досвідом розвитку туризму у старих державах — членах ЄС та забезпечити його сталий розвиток без шкоди соціальній, економічній та екологічній сферам.

Збільшення попиту на туристичні послуги у розширеному Євросоюзі пояснюється трьома основними чинниками. По-перше, зросла кількість європейських жителів, які бажають відвідати раніше закриті їм країни ЦСЄ. По-друге, зростання рівня життя, яке, на нашу думку, неодмінно піде за входженням нових країн до ЄС, має підвищити внутрішній платоспроможний попит. По-третє, модернізація систем транспорту та комунікації має стати стимулом зростання туристичного обороту в Європі.

Внаслідок зростання попиту та пропозиції на турпослуги у країнах ЦСЄ загальноєвропейський ринок також розширюватиметься та зміцнюватиме свої позиції. Це позитивно вплине на економічну активність у Європейському Союзі загалом. Загострення конкуренції на туристському ринку має позитивно вплинути на вдосконаленні конкурентних переваг європейських туристичних напрямів.

Питання європейської політики в галузі туризму та місця країн ЦСЄ у туристичному комплексі розширеного Європейського союзу регулюють такі основні документи:

- резолюція конференції «Майбутнє європейського туризму», ухвалена у травні 2002 р. у Брюсселі;
- Лісабонська стратегія у галузі розвитку туризму та збільшення зайнятості (лютий 2005 р.);
- заключні положення Конференції зі сталого розвитку європейського туризму та оновлення туристичної політики (квітень 2005 р., Брюссель);
- доповідь Групи сталого розвитку туризму (2006, Брюссель);
- заключні положення Конференції міністрів туризму, що проводилася у Потсдамі у травні 2007 р.;

Порядок денний з питань сталого розвитку та конкурентоспроможності європейського туризму, прийнятий Європейською комісією у жовтні 2007 р. на Європейському туристичному форумі в Алгарві, Португалія.

У лютому 2005 р. Європейська комісія розпочала реалізацію так званої Лісабонської стратегії, яка зосереджена на вирішенні двох найважливіших завдань: забезпечення сталих темпів зростання туризму та підвищення рівня зайнятості у туристичній сфері.

Стратегією було визначено основні цілі, відповідно до яких має розвиватися туристична індустрія європейського співтовариства: забезпечення стійкості туризму; громадська освіта; забезпечення зайнятості населення; соціальна орієнтація туризму.

Під стійким туризмом Європейський економічний та соціальний комітет має на увазі безпечний туризм, який забезпечує довгостроковий економічний розвиток країн, що приймають.

Прискорення темпів туристичного обміну спричинить спроби нових країн Євросоюзу форсувати розвиток туризму на своїй території. Однак масштаби та швидкість розвитку туризму повинні контролюватись таким чином, щоб не завдавати шкоди навколишньому середовищу. Досі в Європейському союзі існують протиріччя щодо методів досягнення стійкості туризму, оскільки уряди нових та старих країн — членів ЄС мають власні цілі і не поспішають з пошуком компромісу.

Таким чином, пріоритетом політики, що проводиться Європейським Союзом у галузі туризму в нових країнах ЄС, є покращення соціальних умов та зайнятості населення. З цією метою ведеться робота щодо зниження фактору сезонності в туризмі, що дозволить забезпечити населення постійними робочими місцями та покращити можливості використання туристичної інфраструктури.

Підвищення якості турпослуг передбачає персональний підхід до туриста, формування еластичного за якістю та ціною попиту на них. Особливу увагу буде приділено захисту прав споживачів безпосередньо у туристському секторі, що збільшить міру відповідальності як виробників, і споживачів послуг. Пропонований на європейському ринку туристський продукт повинен відповідати високій якості та бути екологічно безпечним. Більше того, заходи, які вживає Європейський Союз у сфері захисту навколишнього середовища, мають бути застосовані і безпосередньо у туристичній сфері.

2.2 Аналіз досвіду реалізації державної політики в сфері туризму в провідних країнах ЄС

За останні десятиліття туризм став однією з найбільш важливих галузей в світі, яка забезпечує значний внесок у соціально-економічний розвиток країн. З метою ефективного використання потенціалу туризму та його впливу на галузі економіки, сьогодні в ряді провідних країн Європейського Союзу (ЄС), зокрема в Німеччині, розроблено та успішно реалізовано державну політику в галузі

туризму. В даному розділі ми розглянемо досвід реалізації такої політики в Німеччині та інших провідних країнах ЄС. Ми дослідимо основні напрямки розвитку туризму, а також оцінимо роль державного регулювання у створенні сприятливих умов для розвитку туризму та його інфраструктури.

На основі контент-аналізу оригінальних німецькомовних джерел виявлено особливості сучасної політики Німеччини у сфері розвитку туризму. Наведені передумови обґрунтованого вибору туризму як об'єкта політологічного аналізу. Розглянуто особливості сфери туризму як об'єкта державної політики. Дано поняття публічної туристської політики. Проаналізовано теоретико-методологічні підходи до формування та реалізації публічної туристської політики в окремих землях Німеччини.

Відзначено, що туризм у Німеччині стає об'єктом найпильнішої уваги з боку держави та політичних сил країни. Описано чинний механізм громадської політики у сфері туризму. Представлено місце та роль суб'єктів та політичних гравців публічної політики у сфері туризму в процесі її здійснення. Важлива роль розкритті теми пов'язані з діяльністю Федерального міністерства економіки та енергетики Німеччини. Охарактеризовано грантові проекти у галузі туризму цього відомства. Як пріоритетні напрямки розглянуті актуалізація проблеми доступного туризму та підтримка створення загальнонаціональної системи сертифікації подорожей «без бар'єрів». Представлені провідні напрямки державної політики у сфері туризму: «Сільські території»: «Освіта», «Безбар'єрний туризм», «Оздоровчий туризм».

Сфера туризму поряд з культурою, освітою, охороною здоров'я та іншими соціальними сферами робить значний внесок у формування, розвиток та застосування людського капіталу

Туризм формує здоровий спосіб життя здійснює відтворення людського потенціалу, виступає як високоприбутковий сектор економіки, а також є засобом

вирішення низки завдань, що стоять перед державою в плані встановлення міжрегіональних та міжнародних контактів, зростання національної привабливості та створення політичного іміджу країни у світі. Усе це визначає доцільність вибору туризму як об'єкт політологічного аналізу.

Дана установка передбачає пошук нових шляхів оптимізації механізму виявлення та узгодження інтересів суб'єкта туристської діяльності, їх взаємодії та участі в політичному житті суспільства, розширення сфери публічності в політиці туризму. Останнє є необхідною умовою легітимності влади, визнання та підтримки державної політики у сфері туризму всіма акторами туристичної діяльності.

Наукове розуміння туризму як об'єкта державної політики має ґрунтуватися на новому розумінні значення туризму як явища суспільного життя, яке має мультиплікативний ефект та зачіпає всі сфери життя суспільства. Завдяки новій якості сучасний туризм стає об'єктом пильної уваги з боку держави та політичних сил країни.

Сучасний туризм може успішно розвиватися лише за наявності публічної сфери та публічної туристської політики, яка може бути представлена як система постійної взаємодії органів влади, комерційних організацій та громадських структур, що діють у цій сфері, та інших суб'єктів туристичної діяльності на основі їх взаємної відповідальності з метою реалізації постійного та сталого розвитку галузі.

Яскравим прикладом прогресивних зарубіжних практик функціонування політичних інститутів у сфері туризму може бути досвід Німеччини, яка тривалий час послідовно входить до десятки країн - лідерів за доходами та відвідуваністю туристами, а темпи розвитку цієї галузі в країні набагато вищі, ніж у середньому по Європі. У цьому світлі вивчення досвіду Німеччини у створенні та розвитку туристичної індустрії за допомогою політичних сил

корисно та актуально для розвитку туризму в Індустрія туризму в Німеччині є одним з економічних важкоатлетів та одним з найбільших роботодавців. Згідно з дослідженням, опублікованим у 2017 р. Федеральним міністерством економіки та енергетики Німеччини (нім. Das Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, скор. BMW), у 2015 р. вітчизняні та іноземні туристи витратили понад 287 млрд євро на товари та послуги у Німеччині. Порівняно з 2012 р. валова додана вартість зросла приблизно на 8,5 % і становить понад 105 млрд євро. Сталося це з позитивним ефектом для німецького ринку праці – у 2015 р. промисловість надала роботу приблизно 3 млн. осіб.

Об'єктом дослідження виступає громадська політика Німеччини у сфері туризму. Предметом дослідження є механізм формування та здійснення публічної політики Німеччини у сфері туризму як системи постійної взаємодії органів влади, комерційних організацій та громадських структур, що діють у цій сфері.

Мета наукової роботи - на основі системного аналізу сучасної публічної політики Німеччини у сфері туризму виявити її основні перспективні напрямки, дати оцінку механізму формування та реалізації державної публічної туристської політики, насамперед у регіонах Німеччини.

У цьому підрозділі ми вирішимо поставлені нами наступні задачі:

- проаналізувати особливості сфери німецького туризму як об'єкт державної політики Німеччини;
- Виявити проблеми, що ускладнюють процес формування та здійснення ефективної туристської політики Німеччини;
- Розглянути теоретико-методологічні підходи до формування та реалізації сучасної публічної політики Німеччини у сфері туризму;

- Проаналізувати існуючий механізм публічної політики Німеччини у сфері туризму;
- визначити місце та роль суб'єктів, політичних акторів у сфері туризму у процесі формування та здійснення туристичної політики;
- описати доцільність та зміст нових пріоритетів у сучасній публічній політиці Німеччини у сфері туризму;
- аргументувати рекомендації щодо модернізації механізму публічної політики України у сфері туризму з урахуванням німецького досвіду.

Розробленість теми. Важливу роль у розкритті теми дослідження відіграли наукові праці та розробки німецьких авторів різних років, таких як A. Gasper, H. Pechlaner, K. Weiermair, Ch. Laesser, J. W. Mundt, J. Hänsch, H. Müller та ін. Значний внесок у вивчення проблеми розвитку західноєвропейської політики туризму в галузі оптимального функціонування окремих дестинацій (зокрема, на прикладі альпійського простору Німеччини) зробили німецькі дослідники G. Lehar та U. Reisner.

Однак найбільший інтерес становлять роботи, присвячені проблемам теорії та методології державної політики та управління Німеччини у галузі туризму на сучасному етапі. Тут слід особливо виділити працю німецького дослідника Р. Бохерта (R. Bochert) «Політика туризму» (2019). У роботі ми ставимо запитання: як і де держава впливає на туризм? Які регіональні та політичні структури приносять найбільшу користь туризму як важливому фактору ринкової економіки?

Акцент ставиться на встановлення різнобічних зв'язків між ринковою системою господарювання та інструментами державного регулювання туристично-економічних відносин в умовах ринку. Слід зазначити, що найпильніша увага німецького політикуму та широкого загалу прикута до фундаментальної праці

німецьких дослідників С. Ноймайєра (S. Neumair) та Д. М. Шлезінгера (D. M. Schlesinger), який під назвою «Туристська політика» має побачити світ у березні 2021 р. У цьому виданні аналізується політика в галузі туризму як наскрізне політичне завдання, відображені концептуальні уявлення про громадську політику у сфері туризму. Основний акцент у роботі зроблено для проведення активної туристської політики, удосконалення процесів державного регулювання та підвищення ділової активності підприємств сфери туризму. При цьому беруться до уваги найкращі світові практики. Зміст книги підтримується різноманітними ілюстраціями, відступами та прикладами з практики, і в підлогу спрямовано накопичення та поширення прикладних знань у галузі політики туризму.

Методологія та методи дослідження. Методологічною основою дослідження з'явилися історичний та інституційний підходи, порівняльний та системний аналіз, методи структурного та функціонального аналізу, експертних оцінок та спостереження, економіко-статистичні та інші загальнонаукові методи. З метою вирішення поставлених завдань у процесі роботи застосовувалися спеціальні методи, типові для політико-правового дослідження: методи аналізу текстів, соціологічні методи, метод статистичної обробки даних та ін. Все це дозволило розглянути туристичну політику Німеччини як складну, а разом з тим цілісну систему. Автори, спираючись на вивчення оригінальних німецькомовних джерел та контент-аналіз спеціалізованих сайтів, спробували розкрити вітчизняному читачеві суть та особливості туристської політики, яка зробила Німеччину «метою номер один» для внутрішнього та зарубіжного туризму.

Результати дослідження та сфера їх застосування. У Німеччині чітко окреслені пріоритетні напрями державного регулювання туристичної діяльності. Федеральний уряд проводить політику так званого «якісного зростання» (нім. Politik des qualitativen Wachstums), яка передбачає нові можливості для

зростання добробуту громадян та окремо взятих регіонів (земель) за рахунок структуризації та соціалізації туристської політики. Так, одним із основних завдань 18-го легіслатурного періоду (період діяльності законодавчого органу одного скликання)

Бундестагу стало зміцнення економічно слабших, проте багатих своєю культурною спадщиною регіонів за рахунок посилення інтеграції культури та туризму та, зрештою, зростання їх туристичної привабливості. Крім того, федеральний уряд як пріоритетні напрями розглядає актуалізацію проблеми доступного туризму та підтримку створення загальнонаціональної системи сертифікації подорожей «без бар'єрів».

Незважаючи на те, що кількість ночівель протягом 18-го та першої половини 19-го легіслатурного періоду Бундестагу постійно збільшувалася, туризм стикається з широким спектром стійкого зростання, соціального забезпечення туріндустрії.

Федеральне бюро енергетики та туризму Німеччини ставить ключові питання туристичної політики. провідних напрямів державної політики у сфері туризму отримало назву «Сільські території». Обвідомо, що туристів в першу чергу тягне у великі міста. Сільські райони значно відстають у своїй туристичній

Тим часом в економічній місцевості туризм створенню нових робочих місць і підвищенню доходів сільського населення. На основі названих передумов Федеральним міністерством економіки та енергетики у тісній співпраці з Федеральним міністерством продовольства та сільського господарства запущено проект під назвою «Перспективи туризму в сільських місцевостях», туристичні пропозиції щодо покращення ситуації, розроблені ключові туристичній діяльності, складено рекомендації щодо організації супутніх. За результатами проекту опубліковано практичне керівництво «Перспективи туризму на селі – рекомендації щодо просування туризму у сільській місцевості». Також

опубліковано короткі звіти (всього десять) з усіма необхідними викладками для окремих сфер туристичної діяльності. Матеріали спеціальним випуском «Парки розваг, ярмарки та народні фестивалі» (нім. Sonderstudie «Freizeitparks, Märkte und Volksfeste»). У другій половині 2013 р. результати проекту представлені та обговорені на загальнонаціональному роуд-шоу.

У зв'язку з великим інтересом публіки до порушених проблем дискусія продовжилася у 2014 та 2015 рр., у результаті до списку рекомендованих заходів додалися ще десять.

Успіх цього проекту призвів до того, що в Терманії просувається новий аналогічний проект – «Дестинація як сцена: як культурний туризм робить сільські райони успішними» (нім. Die Destination als Bühne:

Wie macht Kulturtourismus ländliche Räume erfolgreich?). В основі проекту лежить той факт, що культурна різноманітність у регіонах, а не лише у великих містах є однією з «візитних карток» Німеччини. Спираючись на позитивні результати, федеральний уряд направив зусилля на реалізацію взаємодії культури та туризму. Метою проекту стало розкриття потенціалу мистецтва та культури у сільській місцевості. З 77 заявників по всій країні як пілотні регіони у березні 2016 р. відібрано Верхню Лужицю – Нижню Сілезію (Oberlausitz-Niederschlesien), **Восточну** Фрісландії (Ostfriesland) та Регіон Цугшпітц (Zugspitzregion). У грудні 2016 р. до них додано Ангальт-Дессау-Віттенберг (Anhalt-Dessau-Wittenberg) та Мекленбурзьке озеро (die Mecklenburgische Seenplatte), а в листопаді 2017 р. - Верхня Швабська вулиця Бароко (Oberschwä)

Однією з основних завдань цього напрямку у політиці є зміцнення співробітництва між працівниками сфери туризму та працівниками культури. Проект виходить за межі простих рекомендацій до дії. Німецькі політики приїжджають до регіонів, щоб проаналізувати проблеми на місці та навчити

потенційних працівників. Пілотні регіони діляться досвідом із іншими німецькими землями.

Даний проект від імені Федерального міністерства економіки займається Асоціацією туризму Німеччини (нім. der Deutsche Tourismusverband e. V., сор. DTV). Разом із п'ятьма пілотними регіонами команда проекту розробила індивідуальні концепції коучингу. Пілотні регіони проходять різні етапи розвитку культурного туризму.

Так, різноманітні культурні пропозиції Верхньої Лужиці – Нижньої Сілезії мають стати основою спільної мережі для ініціювання та зміцнення співпраці регіонів у сфері туризму. Регіон Цугшпіц повинен продемонструвати, як тема національного ярмарку може використовуватись у довгостроковій перспективі в рамках маркетингу культурного туризму, і як ця тема може набути подальшого розвитку. У Східній Фрісландії вивчається питання, як поставити існуючу культурну мережу на міцні фінансові та організаційні рейки, незалежно від обсягів фінансування.

У регіоні Ангальт-Дессау-Віттенберг розробляються культурні пропозиції для залучення нових, насамперед, молодих цільових груп. Мекленбурзьке поозер'я займається розробкою нових форм залучення індивідуальних постачальників послуг у сферу культурного туризму, питаннями маркетингової експертизи та створення нових туристичних продуктів.

Істотну допомогу в просуванні проекту надала запущена німецькою владою 15 березня 2016 р. діалогова платформа www.culturcamp.de, що супроводжує проект. Вона стала майданчиком для живого онлайн-спілкування між регіонами та іншими зацікавленими сторонами. Завдяки платформі туристичні регіони можуть оперативно поділитися своїми знаннями, досвідом та проблемами з іншими суб'єктами федерації.

Проміжний звіт про реалізацію проекту заслухано 6 липня 2017 р. у Федеральному міністерстві економіки та енергетики, куди запрошені експерти-аналітики та фахівці з туризму, представники політичних кіл та бізнесу, а також найбільш активні громадські діячі та туристи з численних дестинацій. Проект, започаткований 1 серпня 2015 р., тривав до 30 червня 2018 р. Підрядниками проекту виступили такі відомі німецькі консалтингові компанії як **DIW Berlin**, **dwif-Consulting GmbH**, **Kulturexperten Dr. Scheytt GmbH**, **mediamare consulting GmbH** та **Sandstein Kommunikation GmbH**.

Наступним пріоритетним напрямом туристської політики стала «Освіта» (Нім. *Au Stimmungsbildung*). Успішний пошук та утримання на місцях кваліфікованих працівників стає все більш складним завданням, особливо в туризмі, недостатньо ефективними є й способи залучення та утримання персоналу в індустрії гостинності. Проблеми з набору персоналу пов'язують серед іншого з відчутним скороченням кількості тих, хто навчається за затребуваними в туріндустрії напрямами підготовки. Спостерігається і дуже значний відсів студентів ще під час навчання, що, своєю чергою, пояснюється недостатньою привабливістю галузі молоді. Натомість демографічні зміни суспільства ще більше посилюють ситуацію на галузевому ринку праці.

Звідси робиться висновок, що без підтримки держави не обійтись.

У зв'язку з цим Федеральним міністерством економіки та енергетики ініційовано грантовий проект «Аналіз ринку праці та кадрового складу у сфері туризму» (нім. «*Arbeitsmarkt- und Fachkräfteanalyse Tourismus*»), здійснення якого доручено спеціалізованому навчальному центру, що функціонує при добровільному недержавному економіці. (Нім. *Bildungswerk der Sächsischen Wirtschaft e.V.*). Проект охоплював період 2012-2014 рр., його учасниками стали Саксонія, Саксонія-Ангальт, Шлезвіг-Гольштейн та Баварія. Аналіз призначався для федеральних органів виконавчої, органів виконавчої федеральних земель й у

першу чергу – для федерального уряду. Метою проекту стало сприяння підвищенню рівня мотивації та стимулювання у системі підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для туристської галузі

Результати проекту оприлюднені 10 червня 2014 року на заключній конференції у Федеральному міністерстві економіки та енергетики.

Посібник містить конкретні рекомендації, практичні поради та опис хороших практик, які можна взяти на озброєння, зайшовши на сайт проекту за адресою www.tourismus-fachkraefte.de.

Забезпечення туристичної галузі кваліфікованими працівниками – це проблема лише Німеччини, а й усього Євросоюзу.

Так, у лютому 2016 р. Європейська комісія опублікувала дослідження «Картографування та перевірка ефективності всього аспекту пропозицій у сфері туросвіти та навчання» (англ. "Mapping and performance check of the supply side of tourism education and training").

В рамках дослідження представлено огляд секторів туризму та професій у туріндустрії, відображено специфіку працевлаштування в Європі та ЄС. Крім того, запропоновано заходи щодо вдосконалення освіти та навчання, надано конкретні рекомендації.

На початку 2019 р. Федеральний центр компетенцій у туризмі (нім. das Kompetenzzentrum Tourismus des Bundes) розпочав широкомасштабну компанію в соціальних мережах із залучення молодих людей до навчання туристичним професіям під девізом «зроблено правильно

#richtiggemacht). Ціль до прийняття рішень однією з численних цілей туристичної індустрії.

Усю необхідну інформацію розміщено на сервері Центру.

Безбар'єрний туризм – ще один напрямок державної політики Німеччини. Його мета – надати людям з обмеженими можливостями ті ж права, що й здоровим людям, а саме право мандрувати безперешкодно. Багато постачальників індустрії подорожей виражають необхідність повідомлення федеральній владі, доступність має стати візитною карткою туризму до Німеччини.

Прихильність Федерального міністерства енергетики безбар'єрному поєднує у собі інтереси просування туризму.

Слід зазначити, що кількість мандрівників з обмеженими можливостями зростає. Таким людям необхідне: всеосяжна інформація про «безбар'єрні» пропозиції у всьому ланцюжку туристичних послуг на національному рівні. Щоб усунути нестачу такої інформації, міністерство економіки та енергетики оголосило про запуск національного проекту «Подорожі для всіх» (ньому «Reisen für Alle»), що, по суті, стало важливим кроком для здійснення Конвенції ООН про права інвалідів. Головною метою проекту (2011-2014) стало надання людям з обмеженнями надійної інформації щодо безбар'єрного туризму через сертифіковані онлайн-платформи.

Почалося впровадження загальнонаціональної уніфікованої системи маркування та сертифікації послуг у сфері безбар'єрного туризму. Ліцензіатами виступили туристичні маркетингові організації у федеральних землях та національні туристичні компанії. У 2019 р. база даних проекту «Подорожі для всіх» інтегрована до онлайн-інформаційної системи Центрального туристичного бюро Німеччини.

Ще раніше, у 2008 р. Федеральне міністерство економіки та енергетики спонсорувало проект «Безбар'єрний туризм для всіх у Німеччині - фактори успіху та заходи щодо покращення якості послуг» (нім. «Barrierefreier Tourismus für Alle in Deutschland - Erfolgsfaktoren und Maßnahmen zur Qualitätssteigerung»). Внаслідок реалізації цього проекту створено загальнонаціональне об'єднання,

до складу якого увійшли міста та туристичні регіони, зацікавлені у розвитку безбар'єрного туризму. Засновано щорічний "День безбар'єрного туризму", проведення якого спонсорується міністерством.

Оздоровчий туризм також є одним із перспективних напрямів державної політики у галузі туризму.

Его потенціал зростає завдяки зростаючій поінформованості громадян про своє здоров'я, демографічні зміни та медико-технічний прогрес. Ядро оздоровчого туризму у Німеччині становлять понад 350 санаторіїв та курортів. Профілактичні та реабілітаційні заходи, оздоровчі канікули, спорт та відпочинок визначають спектр пропозицій у даному секторі туристичних послуг.

З метою просування оздоровчого туризму Федеральне міністерство економіки та енергетики у 2009 р. Фінансувало проект «Інноваційний оздоровчий туризм у Німеччині» (нім. «Innovativer Gesundheitstourismus in Deutschland»), який діяв аж до 2011 р. Метою проекту стало виявлення інноваційних ідей щодо розвитку оздоровчого туризму. У семи звітах є приклади успішної співпраці, передової практики, інноваційних підходів до створення нових туристичних продуктів.

Висновок. У цій статті досліджено так звані «проблемні поля» туристської політики Німеччини, виявлено та згруповано проблеми, що стримують становлення відкритої ефективної політики у сфері німецького туризму. Стосовно досліджуваної проблеми охарактеризовано поняття: «публічна політика у сфері туризму», «механізм формування та реалізації суспільної політики у сфері туризму» з прикладу Німеччини. в рамках методології комплексного підходу досліджень дії німецької влади щодо модернізації механізму формування та реалізації суспільної сфери туризму, підвищення ефективності туристської діяльності. Особливість туризму як сектора економіки полягає в тому, що великий його вплив (позитивний чи негативний) на інші

економічні галузі. Йдеться, зокрема, про торгівлю, ремесла, сільське господарство.

Слід взяти до уваги й інші послуги, що так чи інакше пов'язані з туризмом: обслуговування туристів в аеропортах, ремонтні роботи в готелях, доставка їжі до номерів тощо. Якщо туризм успішно розвивається, то разом з ним розвиваються і ці галузі, зростає зайнятість та, відповідно, добробут населення. У зв'язку з цим Німеччина надає великого значення розвитку та просування туризму в країні.

Завдяки державній підтримці туристична галузь у ФРН останніми роками демонструвала стійку позитивну динаміку розвитку, яка спостерігалася аж до початку 2020 р., коли пандемія завдала дуже відчутного удару по одному з найуспішніших секторів німецької економіки.

Незважаючи на ситуацію, що склалася, основним завданням державної політики в галузі туризму залишається створення умов для позитивного розвитку туризму в Німеччині. Регіональне міністерство економіки та енергетики робить все від нього залежне, щоб якнайшвидше подолати кризові явища і продовжити поступальний розвиток. І тут важлива тісна співпраця з федеральними землями, професійними об'єднаннями, громадськими організаціями та відповідними структурами Євросоюзу.

На завершення слід зазначити, що і наша вітчизняна туріндустрія зазнала небувалого потрясіння, пов'язане з поширенням коронавірусної епідемії у світі. Щоб подолати її пагубні наслідки, необхідні зусилля всіх заінтересованих сторін, насамперед держави та бізнесу. І тут неоціненну допомогу може надати позитивний досвід Німеччини щодо перетворення країни на туристичний об'єкт «номер один» як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Як показало дослідження, найважливішим чинником розвитку вітчизняного туризму могли б стати національні проекти, в яких були б задіяні державні структури,

бізнесмени, вчені-теоретики, спеціалісти-практики, експерти та представники громадськості. При цьому найкращі світові та внутрішньодержавні практики мають бути взяті на озброєння.

ВИСНОВКИ ДО II РОЗДІЛУ

Загальний огляд державної політики в сфері туризму в країнах Європейського Союзу свідчить про високу роль туризму у забезпеченні соціально-економічного розвитку країн. Європейський Союз прагне підтримувати та стимулювати розвиток туристичної галузі, яка є однією з найбільш динамічних галузей економіки.

Аналіз досвіду реалізації державної політики в сфері туризму в Німеччині показав, що успішна державна політика може забезпечити розвиток туризму як галузі. Німеччина активно розвиває туризм як галузь економіки та використовує туризм для стимулювання розвитку інших галузей економіки, таких як транспорт, готельно-ресторанна справа, культура та ін.

Проте, слід зазначити, що використання туризму як засобу соціально-економічного розвитку вимагає наявності ефективної державної політики в цій сфері, що не є легким завданням. Країни ЄС стикаються з багатьма викликами у сфері туризму, такими як забезпечення сталого розвитку туристичної галузі, збереження культурної спадщини, забезпечення якості туристичних послуг та боротьба зі злочинністю в туристичній галузі.

РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ

3.1 Загальний огляд розвитку туризму в Україні

Туризм значно впливає на економіку України, забезпечуючи зайнятість населення, підтримуючи стабільність платіжного балансу та стимулюючи зростання ВВП. За даними Всесвітньої ради з туризму та подорожей (WTTC), індустрія туризму України в 2009 р. забезпечила робочими місцями 232,2 тис. осіб, ВВП у розмірі 15,7 млрд. грн. Більше того, WTTC на наступні десять років прогнозує зростання частки ВВП, пов'язаного з індустрією туризму України, на 6,9% та зростання зайнятості у цьому секторі економіки на 2%, при цьому в країнах Центральної та західної Європи ці показники становлять лише 5,2%. % та 0,5 % відповідно.

Такий стрімкий розвиток індустрії туризму може спричинити низку проблем соціально-економічного характеру для туристичних регіонів України. Досвід Тунісу, Маврикії, Іспанії, Греції, Туреччини свідчить про необхідність державного планування розвитку у сфері туризму. Розробка стратегії розвитку туризму в Україні дозволить забезпечити прогнозування та планування розвитку туризму, параметрів туристичного потоку відповідно до ресурсних можливостей туристичних територій, потреб населення і економіки держави.

Методологія розробки та реалізації державної стратегії розвитку туризму знайшла відображення у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених. Серед яких можна виділити вивчення механізму реалізації державної програми розвитку туризму та методики визначення комплексного показника оцінювання

туристичної привабливості території, формування механізму управління реалізацією державних програм щодо розвитку туризму та механізму взаємодії інфраструктури туризму із системою державного соціального страхування, розробку стратегії розвитку курортних регіонів на основі маркетингу.

За наявності певних наукових та практичних результатів щодо вирішення економічних та управлінських проблем розробки та реалізації державної стратегії розвитку туризму реальністю є багатоплановість, складність та недостатність їх розробки, наявність низки невирішених та дискусійних питань. Об'єктивна необхідність їхнього подальшого теоретичного осмислення, методичного забезпечення та вирішення питань прикладного характеру визначили вибір теми дослідження.

3.2 Аналіз державної політики в сфері туризму на рівні центрального уряду в Україні: підходи, стратегії та реалізація

На даний момент існує кілька розроблених концепцій, стратегій та програм розвитку туризму в Україні.

У проєкті Концепції розвитку туризму та курортів в Україні, розробленому Державною службою туризму та курортів Міністерства культури і туризму України у 2006 р., запропоновано два варіанти розвитку туризму:

Варіант 1. Розвиток туризму стихійно, за принципами саморегуляції.

Варіант 2. Забезпечення сталого розвитку туризму за допомогою активізації та впровадження ефективних механізмів державного регулювання.

Оптимальним вважається другий, він відповідає рекомендаціям WTTC, оскільки галузь ще не повністю сформувалася та може сильно постраждати від «миттєвих» політичних міркувань, необхідною умовою успішного розвитку сфери туризму та подорожей в Україні є довгострокове планування на загальнодержавному рівні.

Для реалізації другого варіанта «...необхідне науково-методичне та кадрове забезпечення сучасного статистичного обліку у сфері туризму та діяльності курортів, які відповідають рішенням Статистичної комісії ООН та рекомендаціям СОРТ».

З нашої точки зору до Концепції розвитку туризму та курортів в Україні необхідно ще додати положення Концепції сталого розвитку туризму у 21 столітті, розробленої у 1996 році WTTC, що базується на програмі дій, прийнятій на конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку (UNCED) у 1992 році. м.

На 30.03.2010 р. ця Концепція розвитку все ще перебуває на стадії громадського обговорення.

Далі розглянемо стратегії розвитку регіонів туристичних дестинацій, які можуть опрацьовуватися як частина стратегій соціально-економічного розвитку, або у вигляді окремої стратегії розвитку туризму.

У 2006 р. КМУ прийняв Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 року, в якій як пріоритетний напрямок визначено реструктуризацію економічної бази окремих регіонів та створення умов для диверсифікації на новій технологічній основі. Основними інструментами державної підтримки є: надання субвенцій задля забезпечення розвитку інфраструктури; розвиток туризму та рекреації, оскільки для диверсифікації економічної діяльності велике значення має розвиток сфери туризму та різних форм відпочинку. Розвиток туризму, зокрема сільського, може бути вагомим чинником зростання рівня зайнятості населення, особливо у сільській місцевості. Передбачається стимулювання розвитку підприємництва у туристичній сфері, сприяння розвитку та модернізації туристичної та рекреаційної інфраструктури, підвищення якості та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних пропозицій на світовому ринку послуг у сфері туризму.

Реалізацію цієї Стратегії передбачається здійснювати у два етапи.

На першому етапі (2006-2008 роки) пріоритетними завданнями були забезпечення розробки та затвердження регіональних стратегій розвитку, які визначали пріоритетні напрямки розвитку регіонів на середньо- та довгострокову перспективу.

На другому етапі (2009-2015 роки) заплановано проведення моніторингу існуючих інструментів стимулювання розвитку регіонів, результатів реформ щодо їх ефективності та доцільності коригування з метою визначення державних пріоритетів регіонального розвитку на наступну довгострокову перспективу. Цей період стане підготовчим до опрацювання наступної державної стратегії регіонального розвитку.

Результати реалізації Стратегії визначаються шляхом проведення моніторингу виконання угод щодо регіонального розвитку, програм подолання депресивності окремих територій, інших заходів центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Розвиток курортно-рекреаційної сфери виділено як пріоритетний напрямок розвитку на період до 2015 року для АРК, десяти областей: Вінницької, Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницької, Чернівецької, Чернігівської; міст Києва та Севастополя.

Недоліком цієї стратегії є відсутність вказівок щодо сум фінансування та осіб, відповідальних за реалізацію стратегії.

У 2008 р. КМУ затвердив Стратегію розвитку туризму та курортів [4] на загальнодержавному рівні як окремий документ, а не у складі Державної стратегії регіонального розвитку. Метою стратегії розвитку туризму та курортів є підвищення рівня життя населення шляхом формування

конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринку національного туристичного продукту на основі раціонального використання туристичних ресурсів, збереження навколишнього природного середовища та відродження національної культурної спадщини, сприяння розвитку туризму та курортів.

Реалізацію стратегії планується здійснювати у три етапи.

На першому етапі реалізації Стратегії передбачається забезпечити гармонізацію нормативно-правової бази з питань розвитку сфери туризму та курортів із вимогами Європейського Союзу; формування конкурентоспроможного національного туристичного продукту; активізацію підприємницької діяльності та діяльності суб'єктів господарювання у сфері туризму та курортів; інформаційну підтримку сфери туризму та курортів; проведення моніторингу туристичних та природних лікувальних ресурсів; підвищення ефективності управління сферою туризму та курортів; розвиток в'їзного та внутрішнього туризму; залучення інвестицій у розвиток матеріально-технічної бази сфери туризму та курортів; покращення якості надання послуг з екскурсійного обслуговування; забезпечення безпеки туристів та осіб, які подорожують.

На другому етапі буде забезпечено розвиток туризму та курортів з урахуванням рівня життя, традицій та культури населення; розвиток кадрового потенціалу у сфері туризму та курортів; збереження ресурсного потенціалу у цій сфері; встановлення контролю за використанням туристичних та природних лікувальних ресурсів; створення системи маркетингової підтримки національного туристичного продукту; поглиблення міжнародного співробітництва.

На третьому етапі передбачається забезпечити раціональне використання та охорону туристичних та природних лікувальних ресурсів; узгодженість інтересів суб'єктів підприємницької діяльності, громадян у сфері туризму та курортів; збалансованість всіх елементів розвитку туризму та курортів як

соціально відповідальної, екологічно спрямованої та економічно ефективної діяльності; надання високоякісних послуг відповідно до потреб туристів та осіб, що подорожують; дотримання конституційних прав громадян у сфері туризму та курортів.

На всіх етапах проводитиметься постійний моніторинг та контроль за здійсненням зазначених заходів.

На жаль, дана стратегія має загальний характер, оскільки не має чітких критеріїв досягнення поставленої мети.

Для підготовки України до фіналу чемпіонату з футболу Євро-2012 КМУ розробив «Стратегічні напрямки та завдання щодо залучення міжнародної технічної допомоги та співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2009-2012 роки» з метою підготовки інфраструктури туристичної сфери, об'єктів культури до обслуговування фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Крім того, прийнято Галузеву програму туристичного забезпечення у рамках підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Їх недолік - декларування цілей без зазначення способів їх досягнення та джерела фінансування.

На регіональному рівні у 2007 р. прийнято Державну програму соціально-економічного розвитку АРК на період до 2017 року, де як один з пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку АРК зазначено розвиток туристичної та курортної областей. Для цього заплановано низку заходів: створення та ведення Державного кадастру територій курортів Автономної Республіки Крим; визначення медичного профілю (спеціалізації) курортів; забезпечення проведення комплексної геологічної та бальнеологічної роботи з оцінки природних лікувальних ресурсів (у тому числі гідромінеральних); проведення інвентаризації земель з метою виявлення курортних територій державного та

місцевого значення; розробка системи реєстрації автотуристів; забезпечення встановлення рекламних щитів на шляху руху автотуристів із розміщенням на них картосхем курортних регіонів; створення державного центру реабілітації хворих, будівництво лікувального басейну та свердловини термальної хлоридно-натрієвої води на території дитячого санаторно-оздоровчого центру «Маяк» тощо.

На її основі щорічно розробляється Програма економічного та соціального розвитку Автономної Республіки Крим [12]. Пріоритетами цих програм є створення умов цілорічного стабільного функціонування підприємств санаторно-курортного та туристичного комплексів, формування позитивного іміджу Криму як курортного регіону; підвищення ефективності використання, відтворення та охорони наявних у регіоні рекреаційних та природних лікувальних ресурсів. Крім того, ЗС АРК розроблено Програму розвитку сільського та зеленого туризму в Автономній Республіці Крим на 2007-2010 роки [13]. Основним недоліком даних програм є їхнє незначне фінансування.

Позитивним моментом у державному стратегічному плануванні АРК є Проект стратегії розвитку АРК на період до 2017 року «Крим – територія успіху» [14], оскільки передбачає розвиток АРК на засадах сталого розвитку (виділення економічного, соціального та екологічного векторів розвитку).

Серед основних завдань економічної політики у проекті стратегії зазначено підвищення економічної ролі курортно-рекреаційної діяльності у господарському комплексі АРК, створення на цій основі мультиплікаційного ефекту (зміна якості та підвищення темпів розвитку пов'язаних із рекреацією галузей економіки).

Стратегічна мета розвитку – формування конкурентоспроможних на світовому та національному рівнях туристичного продукту та санаторно-курортних медичних послуг на основі ефективного використання наявного рекреаційного

потенціалу Криму, модернізації та реконструкції існуючої матеріально-технічної бази санаторно-курортної, лікувально-реабілітаційної та оздоровчої та оздоровчої.

Стратегія передбачає два етапи реалізації:

Етап 1. 2010-2012 рр. створення умов для інтенсивного розвитку; створення інфраструктури та механізмів впливу на економіку, громадські послуги, соціальну та екологічну політику.

Етап 2. 2013-2017 рр. Отримання максимального ефекту від реалізації політики структурних пріоритетів у сфері послуг та моделі економічного розвитку на основі інвестицій та інновацій.

Існує також Проект Програми розвитку Автономної Республіки Крим у сфері курортів та туризму на 2009-2011 роки, який уточнює завдання стратегії на 2009-2011 роки.

Проведений аналіз змісту стратегічних документів щодо розвитку індустрії туризму України та АРК зокрема дає можливість зробити висновок про те, що документація відрізняється залежно від ієрархічного рівня та охопленої території, характеризується різною глибиною обробки матеріалу, відсутністю єдиних методичних підходів до їх розробки.

Для удосконалення змісту стратегічних документів необхідно створити єдину, цілісну систему стратегічного планування розвитку регіонів туристичних дестинацій, забезпечити інтеграцію наукових підходів, методик та нормативної бази щодо розробки стратегічних планів розвитку індустрії туризму; спростити процес координації між різними рівнями влади стратегічного розвитку регіонів туристичних дестинацій; забезпечити адекватний рівень інформаційного забезпечення розвитку.

Визначення джерел фінансування розвитку є основою успішної реалізації стратегій та програм розвитку. Досвід країн Європейського Союзу свідчить про домінування бюджетного фінансування для реалізації окремих проектів стратегій та програм розвитку туризму (наприклад, проектів з будівництва та модернізації інфраструктури, розвитку нових туристичних місць та об'єктів, таких як інформаційні центри).

Таким чином, в результаті проведеного дослідження було отримано такі результати:

1. Для забезпечення сталого зростання туризму в Україні необхідно ухвалити державну стратегію розвитку туризму, збалансовану щодо параметрів туристичного потоку та ресурсних можливостей країни, в якій мають бути визначені основні цілі розвитку туризму в Україні в короткостроковій та довгостроковій перспективах, способи та критерії їх досягнення, джерела фінансування, відповідальні особи, строки виконання.
2. Необхідно спростити процес координації між різними рівнями влади для стратегічного розвитку регіонів туристичних дестинацій.
3. Слід збільшити обсяг фінансування державної політики розвитку туризму адекватно потребам індустрії туризму України, що швидко розвивається.
4. Інформаційною основою стратегії мають стати допоміжні рахунки (TSA), що дозволить проводити систематичний моніторинг статистичних даних економіки туризму. Вказівка конкретних показників у стратегії та планових значень для них дасть можливість контролювати досягнення стратегічних цілей та коригувати їх за відхиленнями в міру потреби.

ВИСНОВКИ ДО ІІІ РОЗДІЛУ

Отже, державна стратегія розвитку туризму є ключовим інструментом для забезпечення сталого зростання туризму в Україні. Її розробка та реалізація

повинна бути збалансованою щодо параметрів туристичного потоку та ресурсних можливостей країни, враховуючи короткострокові та довгострокові перспективи. Основні цілі розвитку туризму в Україні, **способи та критерії їх досягнення, джерела фінансування, відповідальні особи та строки виконання** повинні бути чітко визначені.

Спрощення процесу координації між різними рівнями влади є важливою умовою для стратегічного розвитку туристичних дестинацій. Важливо встановити механізми співпраці між різними рівнями влади та громадськістю, щоб забезпечити ефективне виконання стратегії розвитку туризму.

Збільшення обсягу фінансування державної політики розвитку туризму адекватно потребам індустрії туризму є важливим кроком для забезпечення сталого зростання туризму в Україні. Додаткові кошти дозволять розробити та реалізувати інноваційні проекти в галузі туризму, що сприятиме підвищенню якості та конкурентоспроможності туристичного продукту України.

ВИСНОВКИ

Загальною метою розділу I було ознайомити читачів з теоретичними аспектами державної політики в сфері туризму, еволюцією туризму та його різновидами, а також досвідом розвитку туризму в країнах з перехідною економікою. Зроблено висновок, що туризм є важливою галуззю економіки, яка може забезпечити зростання ВВП та створення нових робочих місць.

Розділ II було присвячено досвіду державної політики в сфері туризму в країнах Європейського Союзу. Зроблено висновок, що державна політика в цій сфері має важливе значення для розвитку туризму, і що провідні країни ЄС, зокрема Німеччина, мають успішний досвід в реалізації державної політики.

Розділ III було присвячено аналізу державної політики в сфері туризму в Україні. Зроблено висновок, що туризм в Україні має великий потенціал для

розвитку, але існує низка проблем, зокрема недостатнє фінансування та недостатній рівень інфраструктури. Аналіз державної політики в цій сфері показав, що в Україні необхідна більш ефективна державна підтримка туризму та розвиток інфраструктури для привабливості туристів.

Отже, загальний висновок полягає в тому, що туризм є важливою галуззю економіки, яка може забезпечити зростання ВВП та створення нових робочих місць. За останні кілька років Україна здійснила значні зусилля щодо розвитку туризму і вдосконалення державної політики в цій сфері. В цьому контексті було прийнято низку стратегій, законодавчих актів та програм, які сприяли зростанню інвестицій та покращенню інфраструктури. Україна має значний туристичний потенціал, який пов'язаний з її культурною спадщиною, природними красотами та історичними пам'ятками. Проте, існують проблеми, які не дозволяють повністю розкрити цей потенціал. Серед цих проблем можна виділити недостатнє фінансування, неефективну роботу деяких туристичних об'єктів, відсутність якісних та доступних готелів та ресторанів, та недостатній розвиток транспортної інфраструктури. Однією з найважливіших складових державної політики в сфері туризму є підтримка інвестицій та створення сприятливих умов для розвитку бізнесу в цій галузі. Уряд України відвідує міжнародні туристичні виставки, організовує форуми та конференції для залучення інвестицій та партнерств у сфері туризму. Також уряд спрямовує зусилля на покращення інфраструктури та розвиток транспортної системи для забезпечення зручності для туристів.

Схожість

Джерела з Інтернету

433

1	https://infotour.in.ua/maksimjuk2.htm		18.1%
2	http://infotour.in.ua/gajdukevich.htm	23 джерела	10.6%
3	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8450/2/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D1%81%D0%B0%D0%BA%20%D	2 джерела	2.57%
4	https://studfile.net/preview/8144518	2 джерела	2.4%
5	https://docs.dtkk.ua/download/pdf/1096.997.4	23 джерела	1.9%
6	http://touregion.od.ua/uploaded/act/rozporyajeniya_kmu/1088.html	28 джерел	1.88%
7	https://docplayer.net/73434838-Ministerstvo-osviti-i-nauki-ukrayini-visnik-harkivskogo-nacionalnogo-universitetu-imeni-v-n-kar..		1.88%
8	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/12297/1/%d0%a1%d0%86%d0%92_2_2017.pdf	4 джерела	1.85%
9	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9864/1/19.pdf		1.83%
10	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8978/4/%d0%94%d0%b5%d1%80%d0%b6%d0%b0%d0%b2%d	4 джерела	1.79%
11	https://gov.lica.com.ua/b_text.php?base=77&id=8096&type=3	16 джерел	1.57%
12	http://infotour.in.ua/shelest.htm	2 джерела	1.56%
13	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/54475/1/%d0%a4%d0%9c%d0%92_%d0%b7_2022_242_%d0%a2%d1%83%d0%b7%20...		1.53%
14	http://7000.kiev.ua/?s=card%2F20572		1.41%
15	http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/13935/1/Monograph_Martsenyuk_et_al.pdf		1.37%
16	http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/issue/download/111/173	2 джерела	1.23%
17	http://agroin.org/programi/mikolaiv_strateg.pdf	7 джерел	1.2%
19	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24548/1/%d0%9e%d1%80%d0%b3%d0%b0%d0%bd%d1%96%d0%b7%	2 джерела	0.95%
20	https://www.uniep.km.ua/images/uploads/_2_2016.pdf	2 джерела	0.92%
21	http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1231/1/%d0%a1%d0%b8%d0%bd%d0%b8%d1%86%d1%96%d0%bd.docx		0.9%

22	http://www.kutep.kiev.ua/upload/content/79/Zbirnik-aspirantskiih-chitanj-2011.pdf		0.5%
23	http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/download/2597/2305	10 джерел	0.47%
24	https://docs.dtkk.ua/ru/doc/1095.5334.0	22 джерела	0.47%
25	http://tourlib.net/statti_ukr/gevel.htm	6 джерел	0.47%
26	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/50415/1/01_02_13_2ch.pdf	2 джерела	0.46%
27	http://www.economy.nayka.com.ua/index.php/sveta%2021.03.2014/user/downloads/pdf/12_2019/pdf/12_2020/pdf/8	2 джерела	0.41%
28	https://docs.dtkk.ua/doc/1022.7366.5	25 джерел	0.32%
29	https://docs.dtkk.ua/ru/doc/828-2008-%D0%BF?page=1		0.3%
31	https://revolution.allbest.ru/economy/01344298_0.html	28 джерел	0.29%
32	https://www.stud24.ru/marketing/organzacya-obslugovuvannya-v-gotelyah/401647-1365295-page5.html	2 джерела	0.29%
33	https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Schlaglichter-der-Wirtschaftspolitik/2015/12/onlinemagazin-schlaglichter-12-15	24 джерела	0.28%
34	https://uu.edu.ua/upload/Osvita/Navch_metod_d_t/Portfolio_OP/Turizm/MR_do_qualificatsiynih_robot_TU_bak.pdf	35 джерел	0.28%
35	http://www.tourism.gov.ua/Catalog/Docs/00000326.doc		0.25%
36	https://divovo.in.ua/turizm-v-yevropejskomu-soyuzi-globalenij-nacionalenij-ta-regi.html	16 джерел	0.22%
37	http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2011/24_2011/24_2011.pdf	30 джерел	0.22%
38	https://docs.dtkk.ua/doc/1193.426.3	12 джерел	0.19%
39	http://www.educrimea.com/upload/2011/Modeli2010Decabr1tom.doc	4 джерела	0.18%
40	http://derjupravl2012.blogspot.com/p/8.html	2 джерела	0.18%
41	http://www.geum.ru/next/art-20903.leaf-5.php	3 джерела	0.17%
42	https://proa.ua.pt/index.php/rtd/article/download/13501/9047	27 джерел	0.15%
43	http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/28_1_2019ua/3.pdf	4 джерела	0.15%
44	http://www.mtu.gov.ua/uk/turizm_rtm/26694.html		0.14%

45	http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Broshura_Bila-a47aa.pdf	2 джерела	0.14%
46	http://galexpo.lviv.ua/pdf-files/PR_tur_2010.pdf		0.14%
47	https://www.publicmarketing.eu/_rubric/detail.php?nr=14189	5 джерел	0.14%
49	http://transport-ukraine.eu/sites/default/files/catalog/main/ua/415/dir_2008_68_ua.doc	9 джерел	0.12%
50	https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/137621/mod_forum/attachment/4946/2%29%20%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%...		0.12%
51	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u169/%D0%97%D0%91%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A_%D0%A7%D0%90	14 джерел	0.11%
52	http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/12951/plashchenkova_fbge_2020.pdf?isAllowed=y&sequence=1		0.11%
53	http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/1646/1/IK_ME_M_2015_05_19.pdf		0.11%
54	https://uchika.in.ua/ministerstvo-osviti-ta-nauki-ukrayini-sumseka-oblasna-derjavna-v4.html?page=10	5 джерел	0.11%
55	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/66707	5 джерел	0.11%
56	http://geum.ru/next/art-30956.php		0.11%
57	http://referatu.net.ua/referats/7569/151736	3 джерела	0.11%
58	http://repository.rshu.edu.ua/id/eprint/9644/1/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B...		0.11%
59	http://www.referatu.com.ua/referats/7569/161490/?page=1		0.11%
60	http://www.orgsun.com/avtoreferati-dissertatsii-mistetstvo/a459.php		0.11%

Джерела з Бібліотеки

18

18	Студентська робота	ID файлу: 1014770083	Навчальний заклад: Open International University of Hu	16 Джерело	0.97%
30	Студентська робота	ID файлу: 1011542208	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.29%
48	Студентська робота	ID файлу: 1010098048	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.14%